

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ДЕРЖАВНЕ ЦЕНТРОМ ЕФЕКТИВНОСТІ

Концепція впровадження конкуренції в централізованому теплопостачанні України

ГЕЛЕТУХА ГЕОРГІЙ, К.Т.Н.

ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ, БІОЕНЕРГЕТИЧНА
АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ

Проблеми ринку теплової енергії в Україні

Внаслідок *монопольного* становища підприємств ТКЕ в секторі ЦТ та *недосконалого законодавства* існують такі проблемні питання:

- ✓ Відсутність передумов для конкуренції у сфері теплопостачання.
- ✓ Високі ціни на теплову енергію;
- ✓ Зношеність основних фондів, високі втрати, низька ефективність;
- ✓ Недостатність власних фінансових ресурсів підприємств ТКЕ;
- ✓ Відсутність стимулів для підвищення ефективності виробництва ТЕ.
- ✓ Існування бар'єрів для доступу до тепломереж незалежних виробників ТЕ.
- ✓ Відсутність/ недостатність інвестицій, як наслідок недосконалості існуючих механізмів тарифоутворення («собівартість +6%).

Вихід: розвинені європейські країни переважно вже створили конкурентний ринок ТЕ, а решта країн ЄС рухаються в цьому напрямку.

Модель конкурентного ринку ТЕ, що пропонується в Україні

- Конкурентний ринок ТЕ за моделлю «*єдиного покупця*».
- За основу пропонується прийняти *Литовську модель* конкурентного ринку ТЕ.
- *Щомісячні аукціони* серед виробників ТЕ. При цьому ціна теплової енергії на аукціоні не повинна перевищувати граничну ціну основного виробника.
- Тариф на теплову енергію для кінцевих споживачів в результаті конкуренції виробників не може бути вищим, ніж за умови відсутності такої конкуренції.
- Прозорий механізм і недискримінаційні правила приєднання незалежних виробників до тепломереж.
- Фінансовий *анбандлінг* існуючих ТКЕ.

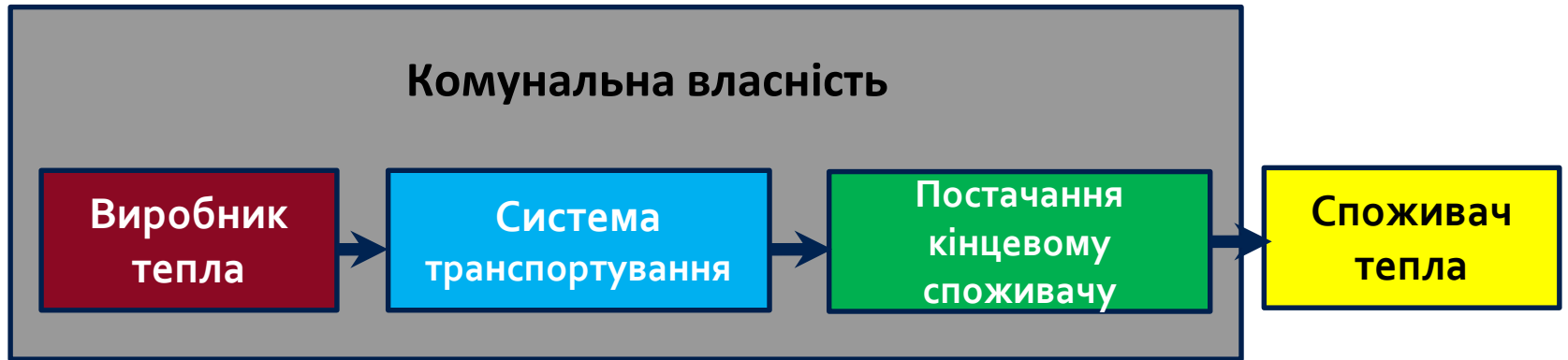
Необхідна реформа системи централізованого теплопостачання з метою створення конкурентного ринку ТЕ в Україні. Вважаємо за реальне розробку необхідної законодавчої бази протягом 2016 р, а підзаконних актів в першій половині 2017 р.

Робоча група з цих питань при ДАЕЕ працює з лютого 2016. Група консультантів за підтримки проекту МЕРП USAID працює з серпня 2016 над концепцією такого ринку.

Що таке конкурентний ринок тепла?

Існуюча ситуація в теплопостачанні:

Ситуація після впровадження конкурентного ринку тепла

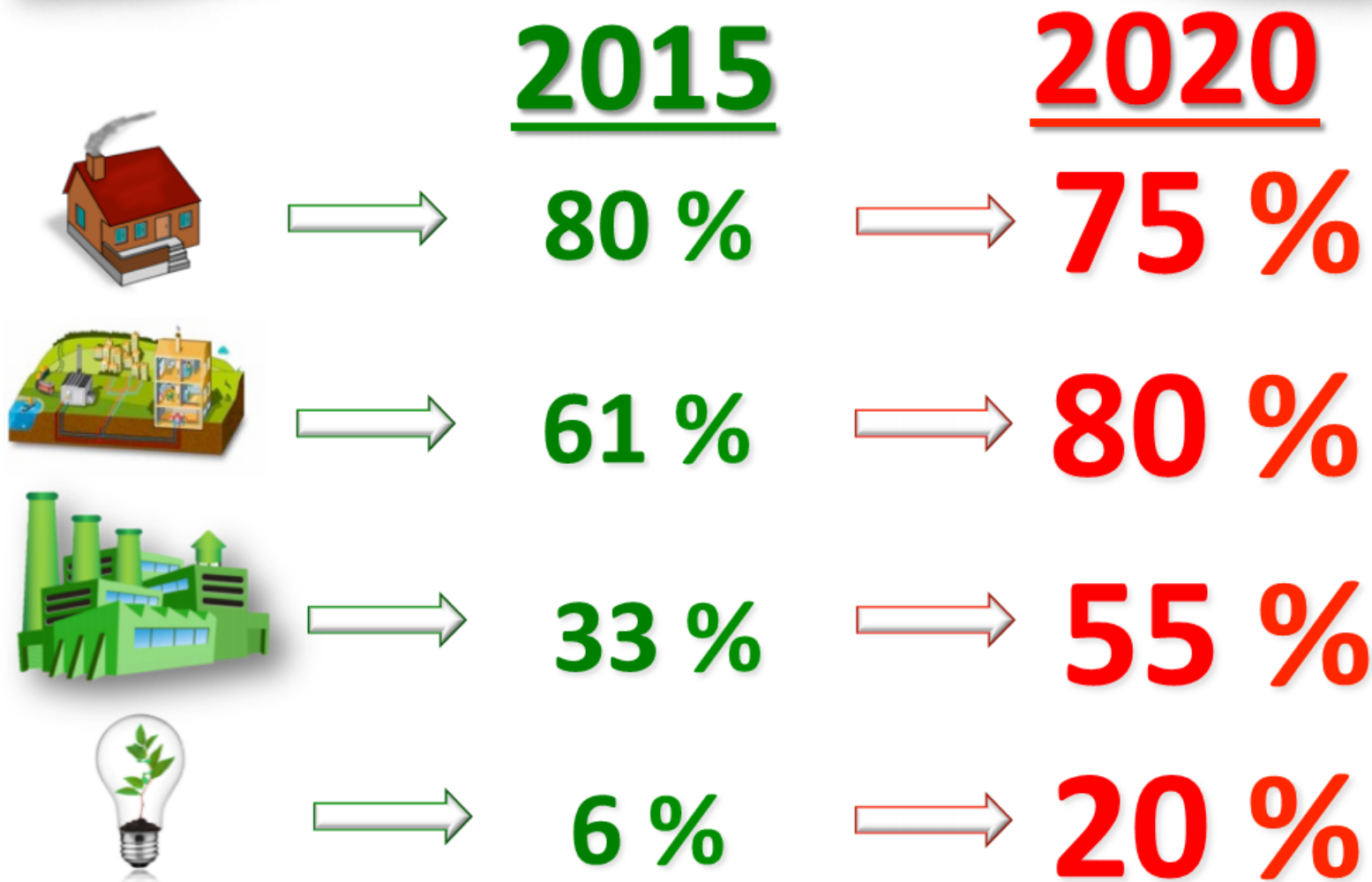

ДИРЕКТИВА 2012/27 ЕУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ
від 25 жовтня 2012 р.
«Про енергоефективність»

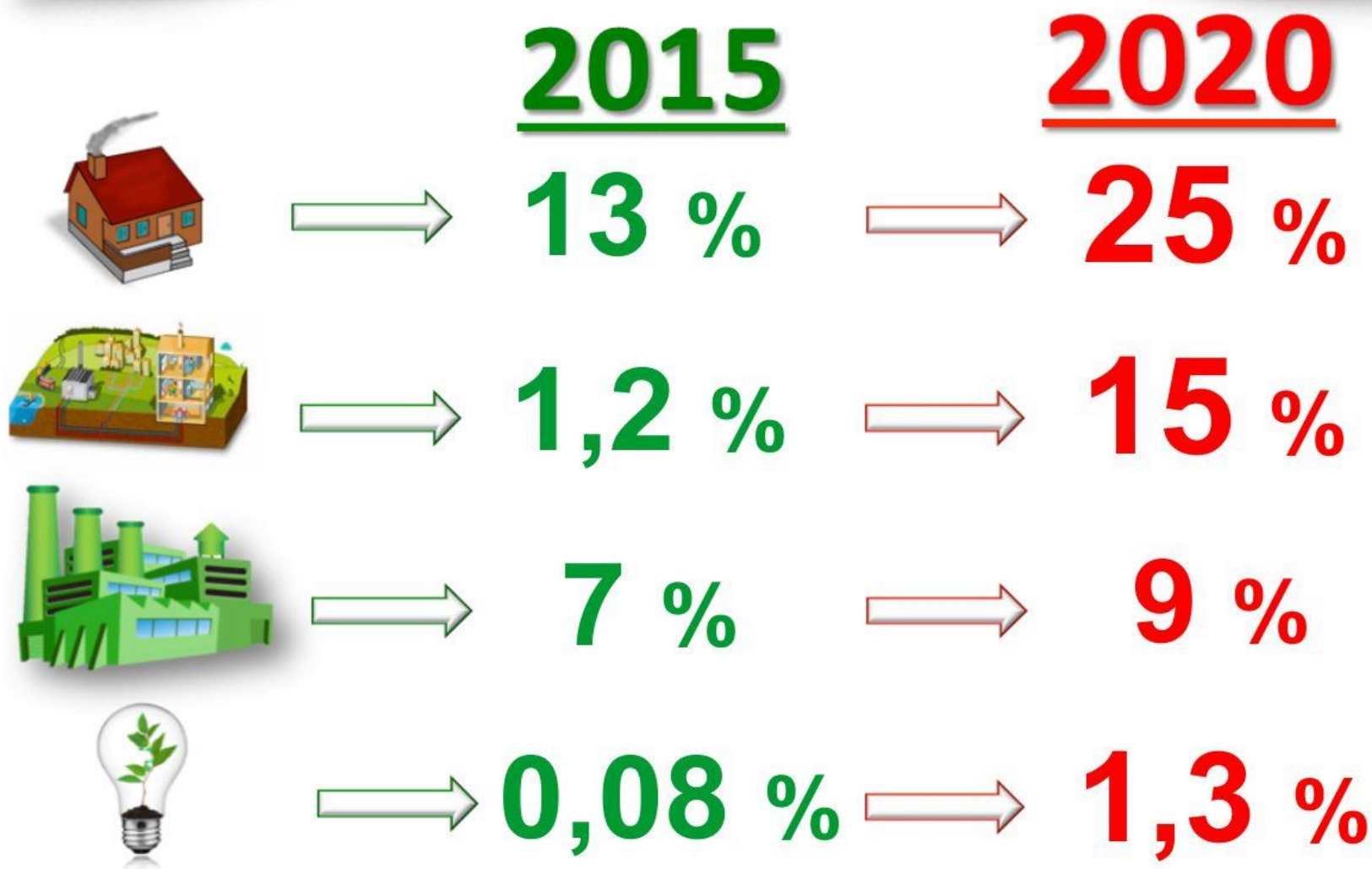
«Ефективне центральне теплопостачання і охолодження» - система центрального теплопостачання або охолодження, що використовує мінімум **50% відновлюваної енергії, 50% скидного тепла, 75% тепла від когенерації або 50% комбінації такої енергії та тепла.**

Якщо оцінка і аналіз виявили потенціал для застосування **високоєфективної когенерації** та (або) **ефективного центрального теплопостачання і охолодження**, вигода від яких перевищує витрати, то держави-члени вживають належних заходів для їх розвитку.

The use of biomass for energy production in Lithuania

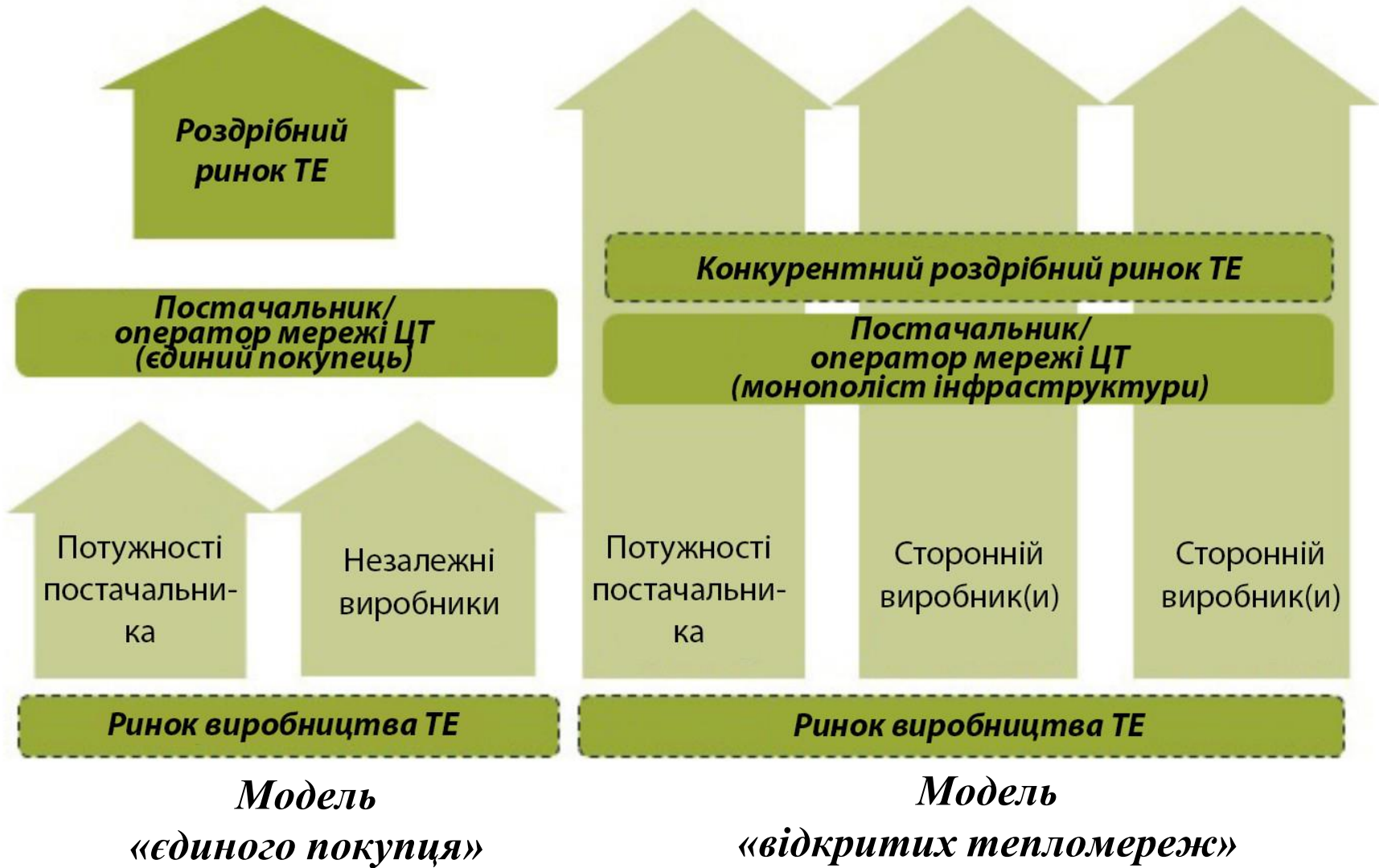
Використання БМ для виробництва енергії в Україні

Підходи до встановлення тарифів на теплову енергію

- Тарифи встановлюються теплопостачальними компаніями на конкурентному ринку ТЕ. Спеціальний *уповноважений орган* наглядає за ринком теплової енергії на предмет виконання існуючих норм *конкурентного права* (Швеція, Фінляндія, Данія, Німеччина, Австрія, Бельгія, Франція, Великобританія). За умов даної моделі ринку ТЕ, ефективна конкуренція між виробниками ТЕ в системі ЦТ та між ЦТ та іншими схемами теплопостачання не дає можливості домінуючим постачальникам встановлювати завищені (монопольні) ціни на ТЕ.
- Застосовується спеціальний підхід до встановлення тарифів для ЦТ з метою стимулювання ЦТ у порівнянні з іншими схемами теплопостачання, такими як електроопалення (Норвегія) та індивідуальне опалення на природному газі (Нідерланди).
- Максимальні тарифи визначаються згідно встановленої методології і для кожної компанії затверджуються *незалежним національним регулятором*. При цьому компанія *може відступити від встановленого тарифу в сторону його зниження* (Естонія, Латвія, Литва, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Болгарія, Македонія).
- Тарифи визначаються згідно встановленої методології та затверджуються *національним регулятором*. Теплопостачальна компанія *не може відійти від встановленого їй тарифу* (Росія, Білорусь, Румунія, Україна).

Базові моделі ринку ЦТ

Приклади застосування моделей ринку ТЕ в ЄС

<i>Модель «єдиного покупця»</i>		<i>Модель «відкритих тепломереж»</i>
➤ Швеція➤ Фінляндія➤ Естонія➤ Латвія➤ Литва➤ Німеччина➤ Данія	➤ Норвегія➤ Угорщина➤ Хорватія➤ Нідерланди➤ Великобританія➤ Італія➤ Польща (переважно)	<i>Польща:</i> • Кілька крупних міст протягом кількох останніх років.• Нова версія закону «Про енергетику», яка дозволяє прямий продаж ТЕ споживачу прийнята лише у <i>2013/2014 рр.</i>

Очікувані результати впровадження конкурентного ринку тепла в Україні

- ✓ Створення конкуренції в секторі централізованого теплопостачання.
- ✓ Підвищення ефективності виробництва теплової енергії для Операторів і незалежних виробників.
- ✓ Впровадження концепції відкритих теплових мереж на основі недискримінаційних умов підключення незалежних виробників.
- ✓ Зростання приватних інвестицій в секторі централізованого теплопостачання.
- ✓ Зростання заміщення природного газу біомасою та іншими альтернативними джерелами енергії в секторі ЦТ.
- ✓ Підвищення попиту на біопалива і інші альтернативні джерела енергії в секторі ЦТ.
- ✓ Створення нових робочих місць в секторі виробництва і заготівлі біопалив та виробництва відповідного біоенергетичного обладнання.

Дякую за увагу!

Гелету́ха Г.Г.

тел./факс: 044 332 9140

E-mail: geletukha@uabio.org

www.uabio.org

